

Taylan BARIN
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Anayasa Hukuku Anabilim Dalı
Araştırma Görevlisi

**Türkiye'nin Yeni Anayasa Arayışı:
2011-2013 TBMM Anayasa Uzlaşma
Komisyonu Tecrübesi**

**AK Parti, CHP, MHP ve BDP'nin Anayasa Önerileri ile
1982 Anayasası ve Anayasa Uzlaşma Komisyonu Taslağının
Karşılaştırılması**

Taylan BARIN

2007 yılında Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olan yazar aynı yıl Ankara Barosu'nda avukatlık stajına başladı. Eş zamanlı olarak Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim, Anayasa Hukuku Bilim Dalı'nda yüksek lisansa başladı. Stajın ardından bir süre Ankara Barosu'na kayıtlı avukat olarak çalışan yazar, 2009 yılında Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladı. Görevi devam ederken, yüksek lisans tez konusu olan "Çokkültürlülük Teorisi ve Ulus-Devlet Anlayışına Etkileri" başlıklı tezine ilişkin araştırma yapmak üzere Will Kymlicka'nın davetiyle Kanada'da bulunan Queen's University'ye gitti. 4 aylık araştırma sürecinin ardından yurda dönerek yüksek lisansını tamamladı ve aynı yıl Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı'nda doktora başladı. 2011 yılında Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nde Anayasa Hukuku Araştırma Görevlisi olarak çalışmaya başladı. Aynı yılın Ekim ayında Anayasa Uzlaşma Komisyonu kurulurken Adalet ve Kalkınma Partisi'nin teklifi üzerine komisyonda Yasama ve Teknik Heyet Uzmanı olarak, komisyon feshedilene kadar görev aldı. Halen Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Bölümü'nde Araştırma Görevlisi olarak çalışmakta ve Anayasa Yargısına ilişkin doktora tezini yazmaktadır.

İngilizce bilen yazar, Hilal Barın ile evli, Ahmed Asaf ve Mehmed Ağâh'ın babasıdır.

İletişim: tbarin@ybu.edu.tr

*Henüz 26 yaşındayken elim bir kazada babam İsmail Barın'ı
kaybeden; hayatını bana ve ağabeyime adayan anneciğim
Gülsev Barın'a, en içten muhabbet ve hürmetlerimle...*

ÖNSÖZ

Türkiye'nin yeni anayasa arayışı 1982 Anayasasının kabul edildiği ilk günlerden bu yana devam etmektedir. Gerek hukuken gerekse de fiilen yeni anayasa idealine en çok yaklaşılan dönem kanaatimizce 2011 yılının Ekim ayı ile 2013 yılının Aralık ayı arasında 26 ay devam etmiş olan "Anayasa Uzlaşma Komisyonu" tecrübesidir. Buna rağmen ne sürecin kendisi, ne siyasi partilerin önerileri ne de Anayasa Uzlaşma Komisyonu taslak metni hak ettiği ilgiye mazhar olabilmıştır.

Biz bu çalışmayı, ülkemiz Anayasa hafızasına bir katkı yapmak ve çok önemseydiğimiz bu tecrübeden müstakbel anayasa arayışlarımızda istifade etmek amacıyla kaleme aldık.

TBMM Komisyon çalışmaları bağlamında Anayasa Uzlaşma Komisyonunu diğer daimi veya geçici komisyonlardan ayıran en önemli farklardan birisi de Komisyon çalışmaları esnasında tutanak tutulmuş olmasıdır. Tutanaklar henüz komisyon çalışmaya başlamadan, Meclis Başkanı'nın Anayasa Hukuku Profesörleriyle yaptığı toplantı ile başlamış, Komisyon bitimine kadar da hem katılım aşamasında hem de yazım aşamasında fasılasız olarak devam etmiştir. Siyasi partilerin kendi görüş ve önerilerine ilişkin açıklamaları ve Komisyon taslak metninin hazırlanış serüveni için tutanaklar eşsiz bir kaynak niteliğindedir.

Burada karşılaştırmalı olarak hazırladığımız siyasi partileri önerilerinin tamamı siyasi partilerin komisyon üyeleri aracılığı ve imzasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunduğu anayasa taslak metinlerinden alınmıştır. Eseri yazarken büyük bir titizlikle çalışılmış olup

metin, siyasi partilerin önerileri ve Anayasa Uzlaşma Komisyonu Taslak Metni ile karşılaştırmalı olarak defalarca kontrol edilmiştir. Gerek siyasi partilerin önerilerinde gerekse de Komisyon taslak metninde yer alıp da kitap içerisinde atlanmış en ufak bir görüş, madde önerisi, gerekçe notu vs. bulunmamaktadır. Hatta siyasi partilerin ve komisyon taslağının bazı kısımlarında yer alan hatırlatma notları ve yarım kalan cümleler dahi dokunulmadan kitaba alınmıştır.

Bu kadar hassas çalışmamıza rağmen yine de dikkatlerimizden kaçan bir nokta olduysa sorumluluk şüphesiz tarafımıza aittir.

Taylan BARIN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
GİRİŞ.....	XXIII
KİTABA İLİŞKİN GENEL AÇIKLAMA	XXV
BAŞLANGIÇ	1

BİRİNCİ KISIM GENEL ESASLAR

MADDE 1: Devletin Şekli	7
MADDE 2: Cumhuriyetin Nitelikleri	8
MADDE 3: Devletin Bütünlüğü, Resmî Dili, Bayrağı, Millî Marşı ve Başkenti	10
MADDE 4: Değiştirilemeyecek Hükümler.....	13
MADDE 5: Devletin Temel Amaç ve Görevleri	14
MADDE 6: Egemenlik.....	16

MADDE 7: Yasama Yetkisi	19
MADDE 8: Yürütme Yetkisi ve Görevi	20
MADDE 9: Yargı Yetkisi	21
MADDE 10: Kanun Önünde Eşitlik	22
MADDE 11: Anayasanın Bağlayıcılığı ve Üstünlüğü	27

İKİNCİ KISIM TEMEL HAKLAR VE ÖDEVLER

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL HÜKÜMLER

MADDE 12: Temel Hak ve Hürriyetlerin Niteliği	29
MADDE 13: Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlanması.....	30
MADDE 14: Temel Hak ve Hürriyetlerin Kötüye Kullanılmaması	33
MADDE 15: Temel Hak ve Hürriyetlerin Kullanılmasının Durdurulması.....	35
MADDE 16: Yabancıların Durumu.....	38

İKİNCİ BÖLÜM KİŞİNİN HAKLARI VE ÖDEVLERİ

MADDE 17: Kişinin Dokunulmazlığı, Maddî ve Manevî Varlığı.....	41
MADDE 18: Zorla Çalıştırma Yasağı.....	45

MADDE 19: Kiři Hürriyeti ve Güvenliđi.....	47
MADDE 20: Özel Hayatın Gizliliđi ve Korunması.....	55
MADDE 21: Konut Dokunulmazlığı.....	59
MADDE 22: Haberleşme Hürriyeti.....	62
MADDE 23: Yerleşme ve Seyahat Hürriyeti.....	65
MADDE 24: Din ve Vicdan Hürriyeti.....	68
MADDE 25: Düşünce ve Kanaat Hürriyeti.....	74
MADDE 26: Düşünceyi Açıklama ve Yayma Hürriyeti.....	74
MADDE 27: Bilim ve Sanat Hürriyeti.....	78
MADDE 28: Basın Hürriyeti.....	80
MADDE 29: Süreli ve Süresiz Yayın Hakkı.....	80
MADDE 30: Basın Araçlarının Korunması.....	80
MADDE 31: Kamu Tüzelkişilerinin Elindeki Basın Dışı Kitle Haberleşme Araçlarından Yararlanma Hakkı.....	80
MADDE 32: Düzeltme ve Cevap Hakkı.....	91
MADDE 33: Dernek Kurma Hürriyeti.....	92
MADDE 34: Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkı.....	97
MADDE 35: Mülkiyet Hakkı.....	99
MADDE 36: Hak Arama Hürriyet.....	102
MADDE 37: Kanunî Hâkim Güvencesi.....	102
MADDE 38: Suç ve Cezalara İlişkin Esaslar.....	107

MADDE 176: Başlangıç ve Kenar Başlıklar	579
MADDE 177: Anayasanın Yürürlüğe Girmesi	580
1982 Anayasasında Yer Almayan Diğer Öneriler	582
Savaş Zararlarının Tespiti ve Tazmini ile İlgili Önlemler	582
Azınlık Vakıfları Mülkiyet Hakları ve Malların İadesiyle İlgili Hüküm	583
Romanlara Yönelik Özel Önlemler.....	583
EK 1: Siyasi Partilerin Anayasa Önerilerinin Madde Sayıları.....	585
EK 2: Mutabakatla Geçen Maddeler ve Şerhli Maddeler.....	587
EK 3: Anayasa Uzlaşma Komisyonunun Çalışma Usulleri.....	589